

heel wat verheffender dan het kostbaarste standbeeld, en heel wat nuttiger en zegen aanbrengender tevens.

Prof. Francè geeft in zijn *reeds geheel voltooid werk over „Die Alpen“* dat ik vroeger reeds aankondigde, een interessante opmerking over de *allermerkwaardigste winterslaap* die er bij dieren bestaat. n.l. over die van de *marmot* die met *leege maag* gaat slapen en in die 6 wintermaanden slechts 71000 maal adembalt in 't geheel, terwijl in den zomer in 2 dagen al 72000 ademhalingen plaats vinden zijn interessante passage over de *Alpine Entomologische studie* op pag. 766 van zijn werk moet ik helaas voor de volgende keer bewaren wegens plaatsgebrek. Met groote verwachting heb ik *Wilhelm Bölsche's* nieuwste bundel: *Stirb und Werde* gekocht; er zal ook wel wat in zijn voor *deze* rubriek; b.v. zijn hoofdstuk: »Wie und warum soll man Naturwissenschaft ins Volk tragen» zal wel eens aanleiding tot citeeren geven voor mij, wanneer ik het doorgenomen heb. Wat ook de tegenstanders van hem zeggen mogen, Bölsche blijft een *genie*, die veel bijdraagt tot de *verdieping* van de natuurstudie, die soms zoo wanhopig oppervlakkig wordt opgevat. En bovendien, ... het is zoo gehéél waar, wat *Balthasar Gracian* zegt: »Es soll uns bedenklich machen, wenn unsere Sachen *allen* gefallen. Es ist ein Zeichen, dass sie nichts taugen: alles Vortreffliche ist nur für wenige.«

Dordrecht.

P. J. BOLLEMAN VAN DER VEEN.

Dierenmarteling. — Verscheidene couranten en personen hebben zich beijverd, mijn vraag omtrent de bewuste dierenmarteling te verspreiden en te beantwoorden. Dit is een verblijvend verschijnsel en bewijst, dat vele menschen tegenwoordig belangstelling voor onze vroolijke duinkonijntjes koesteren en het gruwelijk zouden vinden, als deze dieren op de geschetste ergerlijke wijze behandeld zouden worden. De vraag is nu. »Wat is er uit het onderzoek gebleken?» Laat mij even uiteenzetten, wat mij ter oore is gekomen:

Onze correspondent te Alkmaar stak zijn licht op bij twee bekende jagers, die de duinstreek sedert jaren bejagen. De een noemde het gisteren door ons aan »De Levende Natuur« ontleende verhaal een legende en de ander verwees het naar het rijk der fabelen.

Handelsblad.

Men schrijft ons uit Limburg:

Het bericht uit »De Levende Natuur« over het martelen van jonge konijnen, deed mij op onderzoek uitgaan bij een paar »goed geschoolde« stroopers. Ze hebben me lachend aangehoord, toen ik de vraag stelde, of den jongen dieren in het nest de pootjes wel werden gebroken, om ze later te gemakkelijker te kunnen bemachtigen. Ze geloofden er niets van en hadden er ook nooit van gehoord. Het leek hun onmogelijk. In de eerste plaats, omdat konijnen weinig kunnen lijden aan de voorpooten. Worden die boven de knie gebroken, dan heeft dit bijna zeker den dood ten gevolge van de jonge dieren. Het hart wordt te spoedig aangetast. Geschiedt dit onder de knie, of alleen aan de achterpooten, dan zouden ze meer kans hebben te blijven leven. Maar in dat geval — en dit is een tweede reden tot twijfel aan de waarheid van het verhaal — zal het zelfs geen strooper gelukken de dieren »gemakkelijk« te vangen, daar ze zich dan even vlug weten te redden als hun gezonde makkers.

Handelsblad.

De heer C. M. Viruly, voorzitter der afdeling Noord-Holland van de Nederlandsche Jagersvereniging, schrijft ons naar aanleiding van het uit *Het Volk* overgenomen schrijven betreffende »Een wreede gewoonte», het volgende:

„Het zal den meesten wel bekend zijn, dat het wilde konijn bijna zonder uitzondering zijn jongen werpt in een nest, dat zich bevindt aan het eind van een gegraven hol, gang of pijp, die meestal ca. twee meter diep is. De jonge konijnen zijn dus alleen door uitgraving te bereiken en daar in Gelderland de konijnen bijna uitsluitend voorkomen in de boschstreken, is het uitgraven of delven onder boomstronken en tusschen wortels een onbegonnen werk.

„Dat de strooper met zijn wreede opzet zijn doel zou bereiken, is daarenboven ten eenemale uitgesloten:

- 1°. omdat de verminging in de meeste gevallen den dood ten gevolge zal hebben;
- 2°. wijl het moeder-konijn zijn jongen dooft of verlaat, zoodra ze door menschenhanden zijn aangeraakt;
- 3°. omdat het nest door uitgraving voor het konijn onbewoonbaar geworden is;
- 4°. daar, aangenomen nog, dat de verminkte konijntjes niet onmiddellijk sterven en nog door de moeder verzorgd konden of zouden worden, deze zich nooit zoo goed ontwikkelen als gezonde exemplaren. Een duidelijk bewijs daarvan leveren enkele jonge hazen, die de verwonding hun door zeis of maaimachine toegebracht overlevende, steeds mager en slecht ontwikkeld blijven. Het ligt trouwens in de rede, dat een verwond exemplaar, wat het ook zij, achterblijven moet bij het gezonde;

5°. daar het verminkte konijn veel eerder een prooi zal worden van het roofwild dan van den strooper;

6°. zal geen strooper een paar weken van te voren zijn buit gaan voorbereiden waar geen succes te wachten is, terwijl hij zich nog waagt aan bekeuring door de jachtopziener.

„Dat jagers of jachtopzienaers zich aan dergelijke wreedheid zouden schuldig maken, acht de heer Viruly evenzeer onlogisch, te meer daar voor den jager een verminkt stuk wild geen jaagbaar exemplaar meer is.”

Hierbij moet mij evenwel de opmerking uit de pen, dat die stroopers *dan toch maar verdacht goed weten, hoe een konijn zich met boven of beneden de knie gebroken pooten gedraagt*. Daarbij komt dat in de tegenwoordige tijd zelfs de meest gewetenlooze wilddief zich wel tweemaal zal bedenken eer hij zal erkennen, aan zoo'n schandelijke dierenmarteling schuldig te zijn.

Ook de heer J. Bouwman, onderwijzer te Den Hoorn (Texel) ontkent de zaak op de volgende gronden.

»Wanneer een wild konijn jongen heeft, stopt het 't hol dicht om de jongen te beveiligen tegen harmelingen, roofvogels, enz. Dat duurt 14 dagen, en de oude verlaat dan de jongen of ze worden de »breeëveert«¹⁾ opgejaagd, want de oude is dan alweer drachtig. Hoogstens 14 dagen worden de konijntjes dus gezoogd. 't Laatste worp blijft een maand bij de moeder of hoogstens 5 weken.

De jongen zijn dus nog heel jong en dus heel klein, als ze door de ouden verlaten worden. 't Verminken der beestjes heeft dus geen reden van bestaan en 't gebeurt dan ook niet. Simon de Jager lachte er om en hij had er dan ook nooit van gehoord.«

Bij dit schrijven maak ik even de opmerking, dat de dieren hun behandeling der jongen zeker wel eenigszins veranderen, wanneer de jongen in andere conditie komen. Zijn deze inlichtingen echter juist dan vormen zij wel een sterk argument tegen de zaak.

Geheel anders schrijft echter de heer D. M. Grandion, te Haarlem. Van dezen heer vernam ik het volgende:

»Ongeveer 12 à 13 jaar geleden werkte ik als behanger bij de familie P. te Aerdenhout. Wij hadden daar de gelegenheid de jonge konijnen in het vrije veld te zien spelen. En bij die gelegenheid vertelde mij de tuinman, dat ze de jonge diertjes de pooten braken en ze dan later, als ze vet waren weghaalden. Op onze vraag, of dat geen afschuwelijke daad was antwoordde hij heel gewoon, dat die jonge diertjes er weinig van voelden en *het veel gedaan werd*. Het is zeer toevallig, maar ik heb er juist een korten tijd geleden met den verslaggever der stadseditie over gesproken. Maar ik vraag nu ook weer: »Wat is er aan te doen?« Die daden worden niet openlijk gepleegd, *doch zijn overbekend*.
L. DORSMAN Cz.

Een onzer correspondenten in Noord-Brabant bevestigt het verhaal in *De Levende Natuur* (het breken der pootjes van jonge dieren door stroopers), maar volgens dezen zegsman geldt dit niet konijnen, doch hazen.

In »Het Volk« van j.l. Woensdag komt onder »Gemengd Nieuws« voor een stukje van den heer L. Dorsman Czn., overgenomen uit *De Levende Natuur*.

De heer Dorsman stelt daarin de vraag, of het waar zou zijn, dat stroopers in onze duinstreken in het voorjaar en den voorzomer nesten gaan opzoeken van wilde konijnen, deze er uit halen, de pootjes breken en dan gruwelijk verminkt er weer in leggen, om zodoende deze dieren spoedig dik en vet te maken, door het voeden der moeder.

Ik kan den heer D. naar waarheid mededeelen, door eigen ondervinding, dat zulks inderdaad plaats vindt. Toen ik het stukje las, vond ik het niets vreemd. Voor mij is het zeer oud. De tijd waarvan ik spreek, is 20 jaar geleden; het geschiedde in Gelderland. Zelf heb ik gezien hoe men deze diertjes verminkte, door hen bij de gewrichten de pootjes te breken. In den beginne wilde de strooper mij, op de vraag wat zulks beduidde, niet antwoorden, ten minste niet het antwoord geven, dat het te doen was, om ze dik en vet te maken. Wel verklaarde deze strooper: »Die krenge vreten alles op, ze zullen het nu wel laten.« Maar als jongen nieuwsgierig zijnde, wilde ik er meer van weten en waar wij als jongens veel speelden aan den boschrand, bemerkten wij reeds spoedig, dat eenige weken later — hoeveel weet ik niet precies meer — die strooper de beestjes er weer uit haalde; één was er toen reeds gestorven.

Naar aanleiding van den vraag aan den Heer L. Dorsman in uw tijdschrift meld ik u, dat wat betreft het breken der konijnenpootjes geen verzinsel is, maar wel degelijk treurige waarheid. Ik zou met name personen kunnen noemen, uit de duinstreek afkomstig, die u hierover nog wel een en ander konden mededeelen.

Beverwijk.

HUB. BLOM.

¹⁾ Breeveertien.

Ziehier, wat mij tot heden ter oore is gekomen. Nog altijd ben ik er niet zeker van, dat deze schandelijke dierenmarteling niet gebeurt. Maar laten we tot eer der menschheid hopen, dat de twee bekende jagers en Simon de Jager gelijk hebben en niet de Haarlemsche berichtgever c. s.

L. DORSMAN Cz.

De Notenkraker, *Micranga caryocatactus* (L). — In groote couranten, plaatselijke bladen en ook in *De Levende Natuur* is dezen herfst gewag gemaakt van het verschijnen hier en daar van den vrij zeldzaam doortrekkenden Notenkraker. We lezen in Brehm, dat deze vogel in den winter van sommige jaren in ons land aangetroffen werd, n. l. in 1847, 1864, 1886—1889, 1893—1895, terwijl hij in andere jaren in 't geheel niet wordt waargenomen.

Hij is standvogel in de Beiersche Alpen, in den Harz, het Reuzengebergte. Ook in Pruisen, Scandinavië en in de Russische Oostzeeprovinciën, maar vooral in de streken, waar de Arveden of »Russische ceder« voorkomt, die eetbare vruchten levert.

De nevengeaande reproductie is gemaakt naar een foto van een opgezet exemplaar. In Oct j.l. werd een notenkraker hier op Noordgouwe geschoten, terwijl hij in een boomgaard van de appels snoepte. Onze conservator A. Braber, een tuinknecht,

die zich uit het boekje van Blijdenstein het opzetten van vogels heeft geleerd, heeft hem opgevuld en daar ik meende, dat de vogel zoo zeldzaam was, dat zelfs een opgezet exemplaar een cliché waard was, heb ik er een plaatsje voor gevraagd in *D. L. N.*

J. VIJVERBERG.

Foto J. Vijverberg.

Notenkraker (naar opgezet ex.).

De laatste der Nederlandsche Bevers. — (Uit Martinets Katechismus der Natuur). In 1742 ving men te Gorinchem twee ouden met zes jongen, in 1757 schoot men een anderen in den IJssel bij het bekende luthuis Middagten en in 1770 een bij Hedel, die zich in een rijswaard aan de Maas zes of zeven jaar lang had opgehouden. Hij bedierf daar veel graan en jong hout, waar om men meermalen, doch vruchteloos, op hem een kogel loste. Eindelijk ontdekte men in 't jaar 1770, dat hij op een geknotten wilgenboom, wiens top één el uit 't water stak lag te slapen, waarop er de kapitein De Rook met een schuit naar toe voer en hem dood schoot. De beroemde heelmeeester Van den Haar te 's Hertogenbosch bevond zijn lengte te zijn vier voeten, gerekend van de gele slaglanden af tot de punt van de staart. Hij woog het dier dat veertig ponden haalde, hebbende veel vets onder de huid en twee beurzen met *castoreum* of bevergeil, ieder zoo groot als een hoenderei, 't geen nog versch zijnde, zeer sterken reuk van zich gaf. De gemelde heer die ze daaruit nam, zag ze in de schaal vier ons wegen. In de maag vond hij geen vischgraten, maar wel een groote menigte fijne schil van wilgenboomen. De romp is daarna opgezet, om in het kabinet des erfstadhouders bij andere zeldzaamheden bewaard te blijven.

't Is dus nog geen anderhalve eeuw geleden dat er bevers in ons land leefden. Indien er thans nog eens een paar het graan en de wilgen belaagden zou het hun wellicht beter vergaan dan het slachtoffer van dien kapitein. Er zijn tegenwoordig in ons land heel wat diersoorten er even na aan toe, om verdeldg te worden als de bevers in 1750. Maar wij hopen beter op hen te passen.

T.

De rehabilitatie van de Vlaamsche Gaai. — Met groote instemming heb ik uw pleidooi voor de gaaien gelezen.

Ik ben ook overtuigd, dat deze vogel miskend wordt, en zijn uitroeijing een ernstig verlies zou zijn.

Als jongen hield ik er reeds een in een kooi, die echter binnen hing en toen heeft het